

PROJECTE EDUCATIU DEL MUSEU MUNICIPAL DE LLÍVIA

ÍNDEX DE CONTINGUTS

El Museu i el patrimoni de Llívia

1 El projecte educatiu del Museu Municipal de Llívia

3 Continguts curriculars

4 Metodologies educatives

5 Activitats educatives

1. *Què hi fa un mico al fòrum de Iulia Libica?*
2. *Ser farmacèutic a Llívia*

6 Annex: Missió i valors del Museu de Llívia

El Museu i el patrimoni de Llivia

Qui som?

El **Museu Municipal de Llivia**, situat a l'enclavament de Llivia, és l'únic museu registrat de la Cerdanya, concretament és el núm. 53 del registre de Museus de Catalunya. El Museu neix amb la missió de custodiar la memòria i el patrimoni de Llivia i la Cerdanya, per inspirar les persones, aprendre sobre el nostre passat, reflexionar sobre el present i pensar sobre el nostre futur.

Dins del museu s'explica la història de Llivia i la Cerdanya a partir de l'arqueologia, l'etnologia i els documents més antics de Llivia. Així mateix, en el museu també parlem sobre farmàcia i l'ofici de farmacèutic. Això és degut al fet que tenim el patrimoni moble de la Farmàcia Esteva, coneguda per una de les més antigues d'Europa.

Per altra banda, Llivia gaudeix d'un entorn patrimonial excel·lent, el qual convida a opinar i debatre sobre temes molt diversos.

Des dels romans fins a l'actualitat, la vila ofereix indrets inigualables que ens permetran parlar de jaciments arqueològics, castells medievals, etnologia, esglésies fortificades, enologia i paisatge, i l'evolució de les fronteres des del segle XVII.

L'entorn del Museu: El Fòrum Romà Iulia Libica

Llívia es caracteritza per tenir un ric subsòl arqueològic. El **Fòrum de Iulia Libica** és un jaciment situat a la part alta del poble, al costat de l'església i el museu, i que constitueix l'antic edifici administratiu, religiós i polític de l'antiga ciutat romana de Iulia Libica, el precedent de Llívia. Construït al segle I a.C. encara està en procés d'excavació. Trobem al bell mig del recinte el temple, i a l'angle nord-oriental la porta d'entrada, l'exedra, el pòrtic i diverses sales amb funcions administratives i polítiques. De moment és **l'únic fòrum romà trobat als Pirineus**.

L'entorn del Museu: El Castell de Llivia

El **Castell de Llivia** és un castell gòtic, del segle XIII. L'any 1479 va ser destruït i va quedar soterrat durant segles. La recerca arqueològica ha descobert un recinte castral de finals del segle XIII, amb una torre de l'homenatge, fossars i amb 2 recintes emmurallats que protegien la població. L'espai és museïtzat des de l'any 2013 i gaudeix d'unes excel·lents vistes panoràmiques a la vall cerdana. L'accés fins al castell es realitza a peu i són uns 25minuts. És ideal per realitzar una **sortida cultural i de senderisme suau**.

L'entorn del Museu: La Vila i el conjunt de l'Església

El centre històric de la vila, considerat **Bé Cultural d'Interès Nacional**, amaga una síntesi d'estils arquitectònics. Des de la casa pairal pirinenca fins a cases d'estil modernista, Llivia és un indret on fer un viatge pel temps.

Com a monuments destacats trobem **l'església de Santa Maria dels Àngels** datada del segle XVI i d'estil gòtic català. És reconeixible pel seu massís campanar i una portalada renaixentista flanquejada per dues torres, que l'hi donen aspecte de fortalesa. Just al seu costat es troba la **Torre Bernat de So**, la qual formava part del seu sistema defensiu. Va ser construïda també al segle XVI, després de la destrucció del castell.

L'entorn del Museu: Espai Fita 0: frontera, enclavament i memòria

Llívia és un espai geogràficament curiós. Situat en un **enclavament** envoltat de terres franceses però considerat territori espanyol, la vila de Llívia ens permet parlar de la importància de les fronteres i com aquestes han caracteritzat als cerdans al llarg de la seva història.

És per aquest motiu que el Museu de Llívia ha decidit fer un nou àmbit dedicat a la frontera: **L'Espai Fita 0**. Situat a l'interior de la Torre Bernat de So, és un **espai immersiu** dedicat a la **frontera**, la **memòria** i l'**enclavament** que caracteritza a la Vila. Un espai per comprendre la frontera per després descobrir-la de primera mà sobre el territori cerdà.

El projecte educatiu del Museu Municipal de Llívia

2.1. Funcions

L'objectiu d'aquest document és el de donar a conèixer als centres educatius de la Baixa Cerdanya les **funcions principals** que desenvolupa el Museu en clau educativa. El Museu considera que les seves funcions són:

- **Espai de referència.** El Museu ha d'esdevenir un lloc per a la reflexió i el pensament sobre el nostre entorn, el seu passat i el seu futur.
- **Generació de contingut educatiu.** Aquest contingut ha de ser aplicable a l'àmbit social i cultural on poder confluïr diferents entitats i institucions.
- **Recerca científica.** Crear espais d'interès per a la recerca científica, tenint en compte la possibilitat de compartir-la amb joves per a incentivar-los en el correcte tractament de la informació disponible i formular possibles hipòtesis que arribin a conclusions sobre el coneixement de l'entorn.

2.2. Objectius generals

- **Accions i propostes didàctiques.** Aquestes s'haurien d'adaptar a les necessitats dels centres educatius i que tinguin possibilitats de ser adaptades al treball per projectes. Es tracta de dur a terme activitats obertes.
 - **Coneixença de l'entorn patrimonial.** Oferir un conjunt d'activitats de diferents formats que contribueixin a fer que l'alumnat conegui de manera aprofundida el **seu entorn**. Caldria fer referència a les cinc icones de Llivia (Farmàcia Esteva, Fòrum de Iulia Libica, Castell, Església de Nostra Senyora dels Àngels i Enclavament).
 - **Materials educatius.** Activitats educatives pel públic escolar, ja siguin desenvolupades de manera presencial o com a treball virtual.
-

-
- **Adaptació dels continguts patrimonials.** Cal que els continguts que ofereix el Museu s'adaptin a les necessitats educatives curriculars de cada cicle de l'ensenyament.
 - **Actitud receptiva.** El Museu s'ha de mostrar **obert** a les demandes específiques que presentin les escoles, a fi de poder acomplir amb el treball basat en la recerca i el pensament crític.
 - **Valor patrimonial.** Conscienciar als més joves sobre la importància de comptar amb elements patrimonials tan valuosos, la història dels quals ens ajuda a comprendre el present.
 - **Sostenibilitat.** Contribuir a una educació que aposti pel desenvolupament sostenible. Caldrà tenir en compte aspectes com la relació amb el medi ambient, les desigualtats socials i el canvi climàtic.
-

Continguts curriculars

Continguts patrimonials i curriculars d'Educació Infantil

- **Continguts factuais:** Llúvia, Pirineus, entre d'altres.
- **Continguts conceptuals:** Castell, Muralles, Guerra, entre d'altres.
- **Continguts procedimentals:** relació dels personatges de la llegenda del territori.
- **Continguts actitudinals:** participació activa en la narració de la llegenda.

Continguts patrimonials i curriculars d'Educació Primària

- **Continguts factuais:** Llúvia, Iulia Libica, Esteva.
- **Continguts conceptuals:** el castell medieval, frontera, el cordialer.
- **Continguts procedimentals:** anàlisi de l'entorn geogràfic, visita al castell.
- **Continguts actitudinals:** valoració de la pròpia història com a llegat.

Continguts patrimonials i curriculars d'Educació Secundària (primer cicle)

- **Continguts factuais:** Iulia Libica, Llivia, Llibre Ferrat.
- **Contingut conceptuals:** la Prehistòria, el fòrum, gravats medievals, xarxa de proveïment de remeis.
- **Continguts actitudinals:** responsabilitat envers les tasques encomanades, interès per dissenyar i desenvolupar un treball de recerca.

Continguts patrimonials i curriculars d'Educació Secundària (segon cicle)

- **Continguts factuais:** la Guerra dels 30 anys, el Tractat dels Pirineus, la farmàcia Esteva.
- **Contingut conceptuals:** tractats de pau, terra de fronteres, l'activitat farmacèutica a la Cerdanya.
- **Continguts actitudinals:** responsabilitat, interès per desenvolupar un treball de recerca, valoració del patrimoni cultural, històric i natural.

Metodologia de recerca

- Respondre preguntes que s'han plantejat a classe.
- Per a respondre preguntes, cal analitzar una base de dades de tipus històric.
- Extreure informació a partir dels elements proporcionats pel Museu i per l'escola.

Metodologia experimental

- Reproducció de tasques del passat a partir de fonts d'informació històrica.
- Les metodologies són aplicables a Educació Primària i Secundària.

Metodologia del cicle d'aprenentatge

- La fase final de l'aprenentatge suposa l'adquisició de coneixements.
- Perquè l'aprenentatge sigui significatiu ha de tenir relació amb l'entorn i el present de l'alumnat i ha de poder ser aplicat.

Activitats educatives

Què hi fa un mico al fòrum de Iulia Libica?

L'activitat educativa que ens ocupa gira entorn de les **excavacions del fòrum de Iulia Libica**, així com dels elements trobats en aquest edifici públic que representava l'epicentre polític, cultural i econòmic. Està enfocada a **alumnes d'Educació Primària**.

Objectius de l'activitat educativa:

- Situar els romans en el seu context històric.
- Treballar de forma participativa i activa, tot desenvolupant el plantejament científic.
- Formulació d'hipòtesis a partir dels interrogants que planteja l'excavació del fòrum.
- Resolució de les preguntes plantejades a partir de les fonts d'informació històrica.
- Contribuir en la investigació del patrimoni cultural de Llivia.

Conceptes previs al desenvolupament del taller

- Situar l'alumnat en l'espai geogràfic de la Cerdanya. Una vall de caràcter singular, que s'estén d'est a oest, de grans dimensions, que sempre ha estat un lloc de pas estratègic per a franquejar els Pirineus.
- La romanització a la Cerdanya a partir del segle I a.C.
- Herència territorial, històrica, cultural i social de l'empremta romana.
- Concebre les poblacions actuals com a fruit del contacte i la barreja amb cultures anteriors, com la romana.

Què hi fa un mico al fòrum de Iulia Libica?

Metodologia i desenvolupament

Es preguntarà a l'alumnat què en sap de l'època romana, tot situant els romans en el temps i fent esment de la presència d'aquests a les valls pirinenques.

- **Dos eixos** com a punts de partida pel desenvolupament de l'activitat:
 - Enterrament del macaco
 - Estructura urbana del fòrum
- Formulació de **preguntes clau** pel desenvolupament de l'activitat
 - Com és el mico de Llivia?
 - Quins objectes acompanyen al mico?
 - Què hi havia al fòrum de Llivia?
 - Com era el temple del fòrum?

Què hi fa un mico al fòrum de Iulia Libica?

Es dividirà l'alumnat en quatre grups. Cada grup es farà càrrec d'una de les preguntes formulades anteriorment.

GRUP 1: COM ÉS EL MICO DE LLÍVIA?

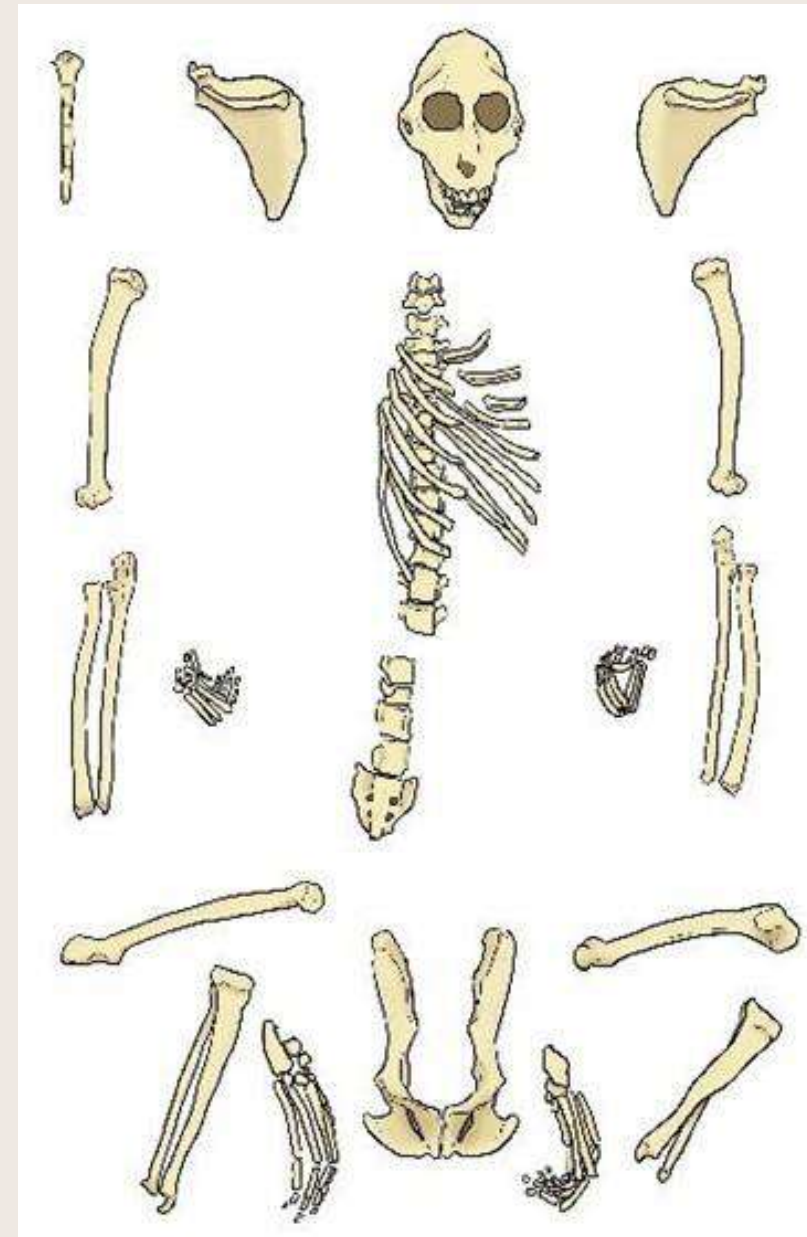
L'alumnat haurà de respondre a un conjunt de preguntes relacionades amb **l'esquelet del macaco**, trobat en una de les habitacions administratives del fòrum de Iulia Libica.

- Com és l'esquelet? Com està disposat?
- Estava ben alimentat?
- Com sabem que és un primat?
- En quins altres jaciments romans s'han trobat enterrats macacos?

Què hi fa un mico al fòrum de Iulia Libica?

Els alumnes disposaran de dibuixos amb les diferents parts de l'esquelet del macaco, les quals hauran de col·locar sobre la cartolina de l'esquelet, dibuixat en posició fetal, tal com va ser trobat. Posteriorment, hauran de col·locar el nom de cada os que han posicionat correctament sobre la cartolina.

També disposaran de fotografies de primats i una fotografia de l'enterrament d'un macaco a la necròpolis de Poitiers.

GRUP 2: QUINS SÓN ELS OBJECTES QUE ACOMPANYEN EL MACACO?

L'alumnat haurà de respondre a un conjunt d'interrogants en **relació als objectes que acompanyen el macaco** i que, alhora, ens poden ajudar a determinar com anava vestit aquest animal.

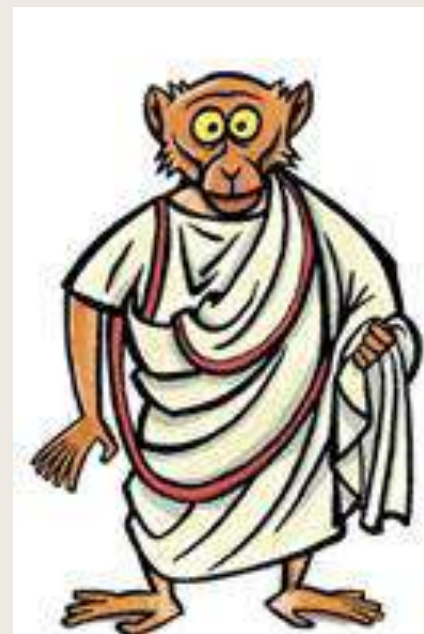
- Quin és cadascun dels objectes que hi ha a l'aixovar?
- Quins objectes són metàl·lics? Quins són ossos? I quins ceràmics?
- Com anava vestit el macaco?

Què hi fa un mico al fòrum de Iulia Libica?

Es repartiran un conjunt de fitxes en les quals apareixen les peces de l'aixovar del macaco, amb el nom d'aquestes, el dibuix i la seva respectiva descripció.

Posteriorment, es mostrarà una cartolina amb la imatge del macaco despullat i un total de quatre vestits. L'alumnat haurà de decidir, segons les peces de l'aixovar analitzades anteriorment, quina vestimenta deuria portar el macaco.

GRUP 3: QUÈ HI HAVIA EN EL FÒRUM DE LLÍVIA?

Els alumnes del Grup 3 hauran de respondre a un conjunt de preguntes relacionades amb **l'estructura urbana del fòrum de Iulia Libica** i amb el **conjunt d'objectes trobats** en aquest.

- Quina forma tenia el fòrum de Llivia?
- Quines estances presentava?
- Quins objectes s'hi han trobat?

L'alumnat disposarà d'un plànol de la planta general del fòrum amb un conjunt de peces que haurà d'anar col·locant seguint les indicacions pertinents que es troben darrere de cada peça. Posteriorment, es jugarà al joc del Dobble amb imatges d'objectes que s'han trobat al fòrum de Iulia Libica.

GRUP 4: COM ERA EL TEMPLE DEL FÒRUM DE LLÍVIA?

Els alumnes del Grup 4 hauran de resoldre un conjunt d'interrogants relacionats amb el **temple del fòrum de Iulia Libica**.

- Quantes columnes tenia el temple?
- Quines escultures l'acompanyaven?
- Com eren els paviments?

Per a resoldre aquestes preguntes, l'alumnat comptarà amb un conjunt de fitxes amb el nom de cada fragment escultòric trobat, que hauran de relacionar amb el seu respectiu dibuix i descripció. Se'ls mostrarà un conjunt d'imatges de les possibles escultures que hi havia al temple i se'ls oferirà una cartolina amb la planta del temple, que hauran de revestir amb peces dels suposats paviments d'aquest.

Ser farmacèutic a Llívia

L'activitat educativa que ens ocupa es centra en el **patrimoni i l'activitat farmacèutica de la vila de Llívia**. El taller es desenvoluparà al mateix Museu, tot interactuant amb l'exposició permanent de la Farmàcia Esteva. Està enfocada a **alumnes d'Educació Secundària**.

Objectius de l'activitat educativa:

- Situar la farmàcia de Llívia en el context històric de l'Edat Moderna.
 - Descobrir l'evolució de la farmàcia.
 - Identificar els elements que la conformen.
 - Formular hipòtesis i arribar a conclusions sobre les caixes policromades.
 - Analitzar el contingut dels albarels i altres pots.
 - Constatar el valor del coneixement científic.
-

Metodologia i desenvolupament

Al llarg d'aquesta activitat, cal que l'alumnat participi activament i esdevingui el protagonista del taller. Es tracta que els més joves **estimulin el pensament científic** a partir de la descoberta i el desenvolupament del mètode instructiu. Pel que fa als continguts, caldrà resoldre un conjunt de preguntes que ens permetran apropar-nos a l'univers farmacèutic de l'Edat Moderna, aquestes són les següents:

- Com és el moble anomenat cordialer?
- Quin tipus de producte hi ha dins de cadascun dels pots?
- Com són els albarels? Què hi ha al seu interior?
- Com són les caixes policromades? Què hi ha en el seu interior?

Es dividirà la classe en 4 grups per tal de respondre les preguntes formulades anteriorment.

GRUP 1: EL MOBLE CORDIALER

L'alumnat haurà de respondre a un conjunt d'interrogants que es formularan a l'inici de l'activitat, amb l'objectiu de conèixer, de manera més extensa, el **moble del cordialer**.

- Com és el moble?
- De quin material està fet?
- Quins elements decoratius presenta?
- Amb quin element artístic es pot comparar el cordialer?

L'alumnat disposarà d'un conjunt de fitxes amb definicions. A través del mètode inductiu haurà de relacionar cada element amb el cordialer, així com amb el seu significat.

GRUP 2: ELS DOS PRESTATGES SUPERIORS DEL CORDIALER

Els joves pertanyents a aquest grup hauran de respondre un conjunt de preguntes per tal de determinar el **contingut dels flascons** dels dos prestatges superiors del cordialer.

- Quin tipus de producte hi ha dins de cada pot?
- Quins són els productes minerals? I els animals? I els vegetals?
- Per a què servien cadascun d'ells?

L'alumnat disposarà de 22 pots de vidre que imiten els pots del cordialer i que tenen al seu interior els mateixos productes que assenyala l'etiqueta. Disposaran d'un conjunt de fitxes amb el nom dels productes i amb la descripció de cadascun d'aquests.

GRUP 3: ELS DOS PRESTATGES INFERIORS DEL CORDIALER

L'alumnat del grup 3 haurà de respondre a un conjunt de preguntes per tal de conèixer el **contingut dels recipients** que es troben situats als dos prestatges inferiors del cordialer.

- Com són els bocals?
- De quina època són?
- Quina categoria tenen els productes?
- Quines propietats tenen aquests?
- Per a quines malalties es podrien utilitzar?

Els joves disposaran d'un conjunt de flascons que imiten els originals. Hauran d'identificar la substància interior de cadascun d'ells i col·locar-los en els prestatges que imiten el cordialer.

GRUP 4: LES CAIXES POLICROMADES

Finalment, els alumnes del grup 4, hauran de respondre a un conjunt de preguntes relacionades amb les **caixes policromades**, un dels elements més emblemàtics del mobiliari de la Farmàcia Esteva. Per respondre aquestes preguntes tenen disponibles rèpliques de les caixes amb material a l'interior i fitxes amb informació.

- Quina categoria de productes presenten?
- Quines propietats presenten aquests productes?
- Quina importància tenen aquestes caixes?
- Quina relació hi ha dels sants i santes amb cada caixa policromada?

Annex: Missió i valors del Museu de Llivia

La **missió** és la descripció de la **nostra raó de ser**, del perquè existim, el que fem i com ho fem . La nostra singularitat. El valor que aportem als nostres públics i la nostra comunitat.

El Museu de Llivia **custòdia la memòria i el patrimoni de Llivia i la Cerdanya**, per inspirar les persones, aprendre sobre el nostre passat, reflexionar sobre el present i pensar el nostre futur. Ho fa mitjançant una tasca de **conservació, difusió i recerca** de les pròpies col·leccions, que s'extén cap al patrimoni cultural, natural i paisatgístic, tangible o intangible, de Llivia i de la Cerdanya, i de les dues bandes de la frontera. Impliquem a les persones, tant els turistes culturals com la comunitat local, en la descoberta, l'aprenentatge i el debat, mitjançant una exposició atractiva i una programació diversa i dinàmica que té lloc tant dins com fora del museu.

La visió és la nostra aspiració, un retrat imaginable de com voler ser en un futur. Com a meta en el temps s'ha establert l'any 2030. En aquest any, el Museu de Llivia es veu com un **museu transfronterer, obert a la comunitat i al territori**, que a través del patrimoni inspira a les persones a trobar un **sentit d'identitat i de benestar**, a **aprendre, descobrir i gaudir**, i alhora crea oportunitats per pensar i transformar la Cerdanya.

Els impactes que ens proposem:

El Museu posa els seus **recursos i esforços** al servei d'aconseguir els següents impactes.

Preservació i coneixement:

- Un territori i un patrimoni valorats i cuidats.
- Una singularitat reconeguda, fins i tot internacionalment.
- L'espai de referència, imprescindible per descobrir Llúvia i la Cerdanya.

Inclusió i participació:

- Una comunitat més conscient dels valors del seu territori.
 - Una comunitat dinàmica i implicada, per tant més cohesionada.
 - Persones empoderades, que col·laboren.
-

Educatiu:

- **Tots els alumnes de la Cerdanya aprenen la seva història, entorn i identitat.**
- **Les escoles de la Cerdanya i el Museu treballen junts.**
- **Persones de totes les edats aprenen de forma activa i informal.**

Salut i benestar:

- Els actius de salut de la Cerdanya són coneguts i valorats.
- Persones que s'informen, debaten i s'esforcen per una vida més saludable.
- Els hàbits de salut es posen en pràctica amb les activitats.

Transfronterer:

- Crea referents culturals-patrimonials conjunts.
 - Obertes vies de col·laboració estables entre equipaments i col·lectius.
 - El paper transfronterer de Llivia és reconegut.
-

Cooperació museística:

- Parteneriats que reforcen els centres amb serveis i programes conjunts.
- El Museu aporta expertesa i serveis als altres.
- Crea nous relats i nous públics per al patrimoni de la Cerdanya.

Emprenedoria:

- Una empresa de serveis culturals operant al territori.
 - Projectes col·laboratius generats en el context del clúster Sol Soleil.
 - L'oferta del Museu està ben integrada a les campanyes de turisme actiu.
-

Objectius del Museu de Llivia relacionats amb el projecte educatiu

OBJECTIU ESTRATÈGIC 2 : Millorar l'experiència del Museu, actualitzant els espais, els continguts, la museografia i la programació d'activitats, posant les persones al centre.

Objectiu específic 2.1. Crear espais i oportunitats socials per trobar-se, aprendre, explorar, connectar i participar, potenciant l'espai de recepció, la programació d'activitats i la web.

Crear tallers i activitats d'aprenentatge actiu per a les escoles, per al públic familiar i altres col·lectius específics. L'ideal és que siguin **desenvolupades** i **organitzades conjuntament** amb els propis col·lectius, per **respondre** als seus **interessos** i a les seves **necessitats concretes**.

OBJECTIU ESTRATÈGIC 4 : Crear col·laboracions estratègiques

Les **escoles** i els **agents d'acció social** de l'àmbit local i comarcal. Per contribuir o endegar conjuntament projectes educatius i d'intervenció transformadors orientats al coneixement del medi, la història, el patrimoni i la llengua, amb un **objectiu d'inclusió social**, de **reforç del sentit de pertinença**, i de **promoció dels valors de respecte i sostenibilitat**. Atenent a les **necessitats concretes** dels diferents col·lectius, amb activitats i serveis innovadors, co-creats amb ells.

Objectiu específic 4.2. Establir partenariats estratègics per compartir serveis, personal i projectes

Objectiu específic 4.2. Establir partenariats estratègics per compartir serveis, personal i projectes

El Museu té el **seu projecte educatiu** on es reflecteix un programa de visites, activitats i projectes. L'elaboració d'aquest projecte va ser entre Gerard Cunill Costa, director del museu de Llivia, IRIF SL (Institut de Recursos i Investigació per a la formació), Isabel Boj i Culell i Maria Feliu Torruella.

El projecte educatiu del Museu de Llivia vol cobrir una **necessitat existent** de les escoles de la comarca i vol aprofitar el potencial en un àmbit geogràfic més ampli, en tot Catalunya, així com una **cooperació transfrontera**. Malgrat que tradicionalment l'educació escolar ha sigut arreu un dels puntals dels serveis museístics, ni a Llivia ni a la Cerdanya havia existit mai, fins ara.

OBJECTIU ESTRATÈGIC 5: Continuar desenvolupant les principals funcions museístiques amb estàndards professionals i bones pràctiques, i amb la implicació dels grups d'interès

Objectiu específic 5.2. Desenvolupar una programació pública innovadora per a una acció cultural i educativa que respongui a necessitats socials actuals i impliqui als públics i comunitats d'interès

Acció educativa per a les escoles, un servei de nova creació —————> Posada en marxa d'un projecte educatiu que posa les **bases de l'acció educativa i cultural**. Basat en metodologies pedagògiques innovadores que **motiven els alumnes i donen resposta** al nou marc competencial del currículum escolar.

Direcció

Carrer dels Forns, núm. 10.

17527 Llívia

Tel +34972896313

Email: museu@llivia.eu / infomuseu@llivia.eu

Foix Montaner Ràfols

Gerard Cunill Costa

